

bestrijding vindt: een tweetal anonieme Rotterdamse auteurs achten in 1748 een porto-franco wenselijk maar onmogelijk in verband met de financiële belangen der admiraliteiten en de positie van de nijverheid die geschaad zal worden door onbepaalde invoer van buitenlandse producten. Van groter betekenis zijn de opvattingen van de Rotterdamse kooplieden Herzeele en Wor die als adviseurs aan het centrale beraad over de Propositie verbonden zijn. Zij zijn aanvankelijk voorstanders van een gelimiteerd porto-franco. De latere besprekingen maken hen daarop overtuigd van de noodzaak van een volledige porto-franco. Waarom? Dat is curieus. Zij menen dat alleen dan een bestrijding van de zgn. ongelijke heffing effectief mogelijk is, een raadselachtige motivering voor wie niet weet dat ieder der admiraliteitscolleges op zijn eigen ongelijke wijze de in- en uitgaande rechten hief. Al decennia lang streefde men – en terecht – een meer uniforme heffing na. Door allerlei oogluikend toegelaten ontduikingspraktijken was het een vruchteloos streven gebleven.

Herzeele en Wor hebben gelijk wanneer zij betogen dat alleen een onbepaald porto-franco de ongelijke heffing effectief bestrijdt.

Mij dunkt, dat is duidelijk want er valt dan aan in- en uitgaande rechten überhaupt niets meer te heffen. Wat het transitostelsel aangaat, zij zijn ervoor maar achten het onuitvoerbaar omdat Zeeland daaraan niet zou meewerken; Zeeland namelijk is de grote boosdoener in de achttiende eeuw wat betreft het oogluikend doorlaten van goederen, het ontduiken der rechten. Alleen op die wijze kon de provincie nog iets redden van haar teloor gegane commerciële positie. Een enkele anonieme stem voor een vrij transitozet het betoog van Herzeele en Wor bepaald niet veel kracht bij. Een volstrekte tegenstander is de Rotterdamse admiraliteit, en wel wegens het zgn. 'importante gemis' der admiraliteitscolleges waarmee natuurlijk bedoeld is het wegvallen van inkomsten door het afschaffen of sterk verminderen van in- en uitgaande rechten. Ze geloven daar in de Rotterdamse admiraliteit niet erg aan een compensatie door strikte invordering der overgebleven rechten. We horen weer: wat komt er van de beste regelingen terecht wanneer Zeeland alles doet om de sluikerijen te bevorderen? Het is gevaarlijk zich aan een illusie over te geven, aldus de fiscaal Denick.

Bij de nadere besprekingen in 1752 bepleit Rotterdam een algemeen vrij transitostelsel als enig middel om het hoofd te bieden aan